

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	671
Land:	Afghanistan
Kilde:	Landinfo
Titel:	Temanotat. Afghanistan: Sikkerhetssituationen i provinsen Nangarhar
Udgivet:	13. oktober 2016
Optaget på baggrundsmaterialet:	21. december 2016

Temanotat

Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i provinsen Nangarhar

© Landinfo 2016

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

Om Landinfos temanotater

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos temanotater er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kildemateriale. En del av informasjonen som formidles, er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonsinnhentingsreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig er det innhentet informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Alt benyttet kildemateriale er fortløpende referert i temanotatene. Hensyn til enkelte kilders ønske om anonymitet er ivarettatt.

Notatene gir ikke et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos temanotater gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

About Landinfo's reports

The Norwegian Country of Origin Information Centre, Landinfo, is an independent body within the Norwegian Immigration Authorities. Landinfo provides country of origin information (COI) to the Norwegian Directorate of Immigration (Utlendingsdirektoratet – UDI), the Immigration Appeals Board (Utlendingsnemnda – UNE) and the Norwegian Ministry of Justice and Public Security.

Reports produced by Landinfo are based on information from carefully selected sources. The information is collected and analysed in accordance with [common methodology for processing COI](#) and [Landinfo's internal guidelines on source and information analysis](#).

To ensure balanced reports, efforts are made to obtain information from a wide range of sources. Many of our reports draw on findings and interviews conducted on fact-finding missions. All sources used are referenced. Sources hesitant to provide information to be cited in a public report have retained anonymity.

The reports do not provide exhaustive overviews of topics or themes, but cover aspects relevant for the processing of asylum and residency cases.

Country of Origin Information presented in Landinfo's reports does not contain policy recommendations nor does it reflect official Norwegian views.

SUMMARY

Insurgents carry out sporadic attacks in the provincial capital Jalalabad and along the main road from Kabul to the border crossing into Pakistan at Torkham. There is a relatively high presence of Afghan security forces in these areas, and the most common insurgent tactic is the use of IEDs (improvised explosive device), suicide attacks and smaller attacks. Fighting over extended periods of time is rare.

In the southern districts bordering Pakistan, however, the authorities have only symbolic presence. Here there are reports of pressure and attacks on district centers and government institutions, extended battles between parties, and the use of IEDs by insurgent groups. Outside district centers, the situation is complex and in constant change. In the districts north of the main road between Kabul and Torkham, few security incidents are generally reported, including in district centers.

SAMMENDRAG

Opprørere gjennomfører sporadiske angrep i provinshovedstaden Jalalabad og langs hovedveien fra Kabul, til grensepasseringen til Pakistan ved Torkham. Områdene har forholdsvis høy tilstedeværelse av afghanske sikkerhetsstyrker, og den vanligste opprørstaktikken er bruk av veibomber (IED, fra engelsk «improvised explosive device»), selvmordsangrep og mindre angrep. Kamphandlinger over lengre tid forekommer sjeldent.

I de sørlige distriktene som grenser mot Pakistan, har myndighetene imidlertid kun en symbolsk tilstedeværelse. Her rapporteres det om opprørsgruppers press og angrep mot distriktssentrene og myndighetsinstitusjoner, lengre kamper mellom partene, og bruk av IEDer. Utenfor distriktssentrene er situasjonen uoversiktlig og skiftende. I distriktene nord for hovedveien mellom Kabul og Torkham, blir det generelt rapportert om få sikkerhetshendelser, også i distriktssentrene.

INNHold

1. Innledning og kommentar om kildegrunnlag.....	6
1.1 Geografi og befolkning.....	7
2. Den generelle sikkerhetssituasjonen i Nangarhar-provinsen	8
3. Jalalabad	10
4. Sørøst – områder med tilstedeværelse av Daesh	12
4.1 Bakgrunn	12
4.2 Situasjonen for sivilbefolkningen	13
4.3 Konfliktaktivitet i 2016	14
4.3.1 Achin	15
4.3.2 Kot.....	15
4.3.3 Deh Balah (Haska Mina)	16
5. Sørvest	17
5.1 Hesarak	17
5.2 Sherzad	19
5.3 Khogyani	19
6. Distrikter langs hovedveien Kabul-Torkham.....	20
6.1 Veisikkerhet generelt.....	20
6.2 Surkhrod og Behsud	20
6.3 Rodat.....	21
6.4 Bati Kot	22
6.5 Shinwar og Muhmand Dara.....	22
7. Andre områder/nord.....	22
8. Returnerte og internt fordrevne	23
9. Referanser	26

1. INNLEDNING OG KOMMENTAR OM KILDEGRUNNLAG

Dette temanotatet beskriver utviklingen i sikkerhetssituasjonen i Nangarhar-provinsen i Afghanistan, og har et særlig fokus på sivilbefolkningens situasjon. Informasjonen er ikke uttømmende, og fokus er problemstillinger som anses å ha særlig relevans for utlendingsforvaltningen. Notatet tar for seg tidsperioden januar til medio september 2016.

Dette er det første notatet i en serie notater og responser om sikkerhetssituasjonen i 15 ulike provinser, som er under utarbeidelse av Landinfo høsten og vinteren 2016 på oppdrag av Utlendingsdirektoratet (UDI). Nangarhar-provinsen er strategisk viktig; den er grenseprovins til Pakistan og fungerer som hovedfartsåre mellom Kabul og grensepasseringen til Pakistan ved Torkham. Samtidig har provinsen en delvis spesiell konfliktdynamikk, ved at Daesh¹ er aktivt til stede. Derfor er dette en av få provinser der det foreligger forholdsvis mye offentlig tilgjengelig informasjon. Dette er ikke tilfelle for alle øvrige provinser, slik at informasjonsomfanget som presenteres i de ulike notatene eller responsene i denne serien, vil kunne variere betydelig.

Sikkerhetssituasjonen er flytende og uoversiktlig i Afghanistan, og kan endre seg raskt. Det er utfordrende å skaffe pålitelig informasjon og sammenlignende datamateriale over tid fra områder der det er pågående kamper og hvor tilgangen til kilder og informasjon er liten. Det finnes også områder som det generelt finnes lite informasjon om, mest trolig fordi områdene er av mindre interesse i en større politisk, sikkerhetsmessig eller samfunnsmessig kontekst.

Landinfo benytter informasjon fra et bredt spekter av kilder; fra internasjonale og nasjonale organisasjoner, til myndigheter og media. Samtidig er det Landinfos erfaring at ved dybdeanalyse av enkelte provinser og spesifikke tema, kan det være vanskelig å få et så bredt kildegrunnlag som ønskelig. Dette er tilfelle for noen av distriktene som omtales i notatet. Av sikkerhetsmessige hensyn, er enkelte kilder anonymisert.

Ifølge Journalister uten Grenser (RSF 2016) er Nangarhar én av flere provinser hvor journalister er forhindret fra å kunne rapportere fritt grunnet krigshandlinger og trusler fra ulike aktører. Organisasjonen advarer om flere *black holes* hva gjelder informasjon og nyheter fra konfliktområder. Dette gjenspeiles i medierapporter fra Nangarhar-provinsen. I flere tilfeller har media rapportert om manglende tilgang til områder der det er pågående kamper. Dette kan resultere i at kun informasjon fra afghanske myndigheter formidles, uten at lokalbefolkningen eller andre kilder har blitt konsultert. Landinfo har tidligere vist til at lokale myndigheter kan overdrive den faktiske situasjonen for å få oppmerksomhet fra sentralmyndighetene i Kabul og påfølgende større ressurstildeling (se Landinfo 2015). Dette er også tilfelle i dag.

En internasjonal journalist (samtale i Oslo, september 2016) har hevdet at informasjon særlig relatert til opprørsstyrker generelt er upålitelig. Ifølge den samme kilden er det i afghanske myndigheters interesse å underkommunisere konfliktnivået,

¹ Islamic State in Iraq and the Levant - Khorasan Province (ISIL-KP), Islamic State Khorasan Province (ISKP) og Daesh er alle navn ulike kilder benytter på bevegelsen. I Afghanistan brukes hovedsakelig det arabiske akronymet Daesh. Det blir også benyttet gjennomgående i temanotatene og responsene i denne serien.

for ikke å tape ansikt overfor befolkningen. Det er også nærliggende å tro at den hardt pressede samlingsregjeringen i Kabul har interesse av å vise handlekraft hva gjelder opprørsbekjempelse. Dette farger nødvendigvis hvilken informasjon myndighetene deler.

Kildegrunnlaget er også begrenset hva angår tallmateriale. I de tilfellene Landinfo likevel har valgt å presentere tallmateriale, bør tallene anses som indikative snarere enn absolutte. De bør tolkes innen en ramme for utvikling av trender, og ikke som en faktisk representasjon av situasjonen på bakken.

I noen områder med begrenset tilgjengelighet eller lite offentlig tilgjengelig informasjon, har Landinfo konsultert enkeltkilder vi vurderer å ha god forståelse av situasjonen på bakgrunn av profesjon, omdømme og nær tilknytning til området. I dette notatet gjelder det informasjon formidlet av en lokal journalist fra Nangarhar. Selv om Landinfo mener at informasjonen gir et godt bilde av situasjonen, bør det tas høyde for at enkeltkilder kan ha subjektive meninger.

Videre er det en utfordring at få kilder har et særskilt fokus på situasjonen for sivilbefolkningen. Med unntak av United Nations Assistance Mission to Afghanistan (UNAMA), foreligger ikke etterrettelige kilder som systematisk rapporterer om sikkerhetssituasjonen for sivile afghanere. Samtidig er de fleste kilder samstemte om at sivilbefolkningen utsettes for større fare om de oppholder seg i områder med pågående kamper og der territoriell kontroll ikke er avklart, enn i områder uten kamphandlinger. Dette til tross for at partene i den væpnede konflikten i hovedsak retter angrep direkte mot hverandre. Ifølge UNAMA har kryssild forårsaket flest sivile tap og skader i Afghanistan de siste årene; i de første seks månedene av 2016 skyldes for eksempel 38 prosent av sivile tap og skader kryssild. Selvmordsangrep og komplekse angrep forårsaket 20 prosent, etterfulgt av veibomber (IED, fra engelsk «improvised explosive device»), som utgjorde 17 prosent av de sivile tapene og skadene (UNAMA & OHCHR 2016, s. 2).

I tilfeller der kilder ikke omtaler sivilbefolkningen per se, blir allikevel informasjon om det generelle konfliktbildet presentert, da Landinfo mener at konfliktnivået kan sees som en proxy-indikator for sikkerhetssituasjonen til sivilbefolkningen. En proxy-indikator forstås som informasjon som er relevant for å beskrive en situasjon, der eksakt informasjon (i dette tilfellet sikkerhetssituasjonen for sivilbefolkningen) ikke foreligger.

For å gi en oversikt over lokal konfliktdynamikk i provinsen, omtaler notatet fem geografiske områder. Områdene er inndelt etter fellestrekk i konfliktdynamikken, og i hver kategori vises eksempler som Landinfo mener er illustrerende. Disse områdene er a) provinshovedstaden Jalalabad, b) sørøst, der det er høy tilstedeværelse av Daesh, c) sørvest, der opprørsbevegelsen står sterkt, d) distrikter langs hovedveien, og e) øvrige områder. Konfliktdynamikken er videre en viktig indikator for å analysere i hvilken grad myndighetene og/eller ulike opprørsgrupper er til stede, og i hvilken grad noen utøver kontroll i ulike områder. Tilstedeværelse og grad av kontroll er også proxy-indikatorer for situasjonen til sivilbefolkningen.

1.1 GEOGRAFI OG BEFOLKNING

Provinsen Nangarhar i det østlige Afghanistan er en fjellrik provins som grenser mot de selvstyrte stammeområdene Federally Administered Tribal Areas (FATA) og

Khyber Pakhtunkhwa-provinsen i Pakistan. Det er nære bånd mellom områdene, og mye bevegelse over grensene i begge retninger.

Nangarhar består av 22 distrikter: Jalalabad, med provinshovedstaden Jalalabad by, Achin, Bati Kot, Behsud, Chaparhar, Dara-e-Nur, Deh Bala, Durbaba, Goshta, Hesarak, Kama, Khogyani, Kot, Kuz Kunar, Lalpur, Muhmand Dara, Nazyan, Pachieragam, Rodat, Shinwar, Surkhrod og Sherzad (OCHA 2014; MRRD u.å.).

I enkelte nyhetsartikler vises det til distriktene Haska Mina, Ghanikhel og Spin Ghar. Ifølge en utviklingsarbeider (skypesamtale, september 2016) som har arbeidet lenge i landet, er Haska Mina et annet navn for distriktet Deh Balah, og Ghanikhel et annet navn for distriktet Shinwar. Distriktsgrensene er de samme, bare navnene er ulike. Kilden kjente til flere tilfeller hvor et distrikt betegnes med ulike navn, hvor det ene også er navn på et tettsted i distriktet. Kilden viste videre til at distriktet Kuz Kunar også blir kalt Khiva.

Hva gjelder Spin Ghar, er det navnet på fjellkjeden som går sør i provinsen på grensen til Pakistan. Ifølge forskeren David Mansfield (2016, s. 2) har afghanske myndigheter delt distriktet Achin i to, der det ene blir kalt Spin Ghar-distriktet. Han viser samtidig til at svært få, både blant politikere og forskere, forholder seg til delingen, men heller bruker Achin gjennomgående for begge. Analytikeren Borhan Osman bekrefter at Spin Ghar-distriktet er delt fra Achin, men at dette ikke anerkjennes av sentralmyndighetene. I sine arbeid viser han til Spin Ghar-distriktene i flertall (se for eksempel Osman 2016a). Dette omfatter de sørlige distriktene som Spin Ghar-fjellene går gjennom (Osman, e-post 2016).

Kilden Landinfo var i kontakt med (utviklingsarbeider, skypesamtale september 2016) understrekte at innbyggernes forhold til navn og distriktsgrenser varierer. Mange vil trolig referere til Jalalabad ut fra distriktsinndelingen slik den var før 2005, det vil si områder som i dag ligger i distriktet Behsud, i tillegg til selve Jalalabad.

Nangarhar har en befolkning som teller i overkant av 1 517 000 personer. Etniske pashtunere utgjør majoriteten med rundt 90 prosent. Den resterende befolkningen består av pashayer, tadsjikere, gujaere og kuchier. Estimert befolkning i Jalalabad er rundt 226 000 personer (OCHA 2015; MRRD u.å.).

2. DEN GENERELLE SIKKERHETSSITUASJONEN I NANGARHAR-PROVINSEN

Nangarhar har i flere år vært en av provinsene med flest registrerte sikkerhetsinsidenter i landet. Ifølge en internasjonal kilde (e-post 2016) har Nangarhar befestet posisjonen som en provins med betydelig opprørsaktivitet. Kun i provinsene Helmand og Kunar var opprørerne mer aktive i første halvår enn i Nangahar, Laghman, Ghazni og Kandahar. Kilden viste imidlertid til at, sammenliknet med 2015, var det en svak nedgang i opprørsaktivitet i provinsen frem til og med september 2016.

Landinfo har ikke tilgang til informasjon som gir full oversikt over sivile tap forårsaket av konfliktrelatert vold i Nangarhar-provinsen og dens distrikter.

UNAMAs halvårlige rapporter differensierer bare mellom regioner. I den østlige regionen var det nedgang i registrerte sivile tap (drepte og skadde) fra første halvår i 2015 til samme periode i 2016, fra henholdsvis 952 til 738 personer.² Nedgangen gjelder både sivile tap som følge av kryssild (fra 311 første halvår i 2015 til 266 personer i 2016), og IEDer (fra 137 til 94 personer) (UNAMA & OHCHR 2016, s. 12, 37, 50). En diplomatkilde (e-post, august 2016) med god kjennskap til regionen og UNAMAs arbeid, estimerer at over halvparten av UNAMAs registrerte sivile tap i øst har skjedd i Nangarhar.

Den østlige regionen har også hatt flest konfliktrelaterte kidnappinger av samtlige regioner. UNAMA har registrert over 50 kidnappinger i regionen første halvdel av 2016; 22 kidnappinger i Kunar-provinsen, etterfulgt av 20 i Nangarhar.³ Ofrene for kidnappingene var i mange tilfeller myndighetsansatte, eller personer som kidnapperne antok å ha tilknytning til myndighetene. I tillegg har opprørsgrupper kidnappet personer for å få utbetalt løsepenger (UNAMA & OHCHR 2016, s. 66).

Ifølge en lokal journalist fra provinsen (samtale Kabul, april 2016), er det flere grupperinger som kidnapper for så å selge ofrene videre til Taliban. Enkelte av disse gruppene kan også ha kontakter i sentrale myndighetsposisjoner. Medio mars ble faren til lederen av høyesterett kidnappet i Jalalabad av ukjente gjerningsmenn (Pajhwok 2016a). Ifølge journalisten ble vedkommende solgt videre til Taliban. For å få frigitt gisselet, hevdet kilden at flere sentrale Taliban-ledere ble løslatt fra fengsel.

Både kidnapping for løsepenger og salg til Taliban, som bruker kidnappingsofre som forhandlingskort for å få løslatt sine egne, viser at det kan være en glidende overgang mellom opprørsaktivitet og kriminalitet. Innledere ved et Afghanistan-seminar i Oslo (september 2016) mente at gråsonen mellom opprør og kriminalitet blir stadig større. Dette støttes av analytikeren Borhan Osman, som hevder at opprørsgrupper i Nangarhar i flere år har vært nærmere knyttet til kriminalitet enn det som er tilfellet blant opprørsgrupper i de fleste andre provinser (Osman 2016b).

Konfliktdynamikken i Nangarhar skiller seg fra andre deler av landet, hovedsakelig på grunn av tilstedeværelsen av *Islamic State in Iraq and the Levant - Khorosan Province* (ISKP - KP)/ Daesh. Dette fører til at konflikten utkjempes på tre fronter: afghanske sikkerhetsstyrker (ANSF) mot Daesh, ANSF mot andre opprørsgrupper – hovedsakelig Taliban, og Taliban og lokale milits mot Daesh. Hvordan disse konfliktlinjene utspiller seg, varierer både over tid og mellom ulike områder og distrikter.

Nangarhar har over lengre tid vært oppholdssted for en rekke ulike opprørsgrupper; Taliban, pakistanske og andre internasjonale grupperinger, samt andre afghanske opprørsgrupper. Ifølge Osman (2016b) skal angivelig 13 ulike afghanske og internasjonale opprørsgrupper ha operert samtidig i de sørlige distriktene de siste årene. Samtidig står stammestrukturen sterkt i store deler av Nangarhar. Det medfører at lokale landsbyledere har stor innflytelse på hvem som kan oppholde seg i områdene, og til dels hvem som kan ta kontroll. Som vist nedenfor, gjelder dette både i hvilken grad Taliban, Daesh og andre opprørsgrupper får innpass, og i hvilken

² Den østlige regionen omfatter provinsene Nangarhar, Kunar, Nuristan og Laghman.

³ Til sammenligning ble 44 hendelser registrert vest i landet; 16 kidnappinger i Farah-provinsen og 13 i Herat.

grad myndighetene får tilgang.⁴ I de fleste tilfeller vil landsbyledere forhandle og inngå allianser med de ulike grupperingene ut fra hva de mener gir dem sitt område og befolkningen best. Lokale ressurskonflikter eller fiendskap mellom ulike stammer, kan spille en avgjørende rolle i landsbylederes forhandlinger (lokal journalist, samtale i Kabul april 2016; Osman 2016b). Dette kompliserer bildet ytterligere, og bidrar til en flytende situasjon hva gjelder hvilke grupper som til en hver tid har innflytelse i ulike områder.

En artikkel i New York Times (Mashal 2016) siterte i september 2016 en provinsrådsrepresentant. Uten å spesifisere hvilke, hevdet han at bare seks av de 22 distriktene i provinsen var trygge. Han estimerte at Daesh utgjorde en trussel i fem distrikter. Dette sammenfaller med informasjonen fra en internasjonal kilde (e-post 2016) som hevder at 17 distrikter var omstridt i juli. Slik Landinfo forstår «omstridt», er myndighetene til stede i distriktssentrene, men de møter motstand på store eller deler av territoriet utenfor sentrene. Ifølge kilden er de fem resterende distriktene – Durbaba, Kama, Behsud, Jalalabad, Kuz Kunar og Dara-e-Nur – i all hovedsak myndighetskontrollerte.⁵

Det generelle bildet er at opprørerne angriper myndighetsinstitusjoner og –personer. Personell i de afghanske sikkerhetsstyrkene (ANSF) er særlig utsatt for opprørsangrep. I tillegg angriper de andre opprørsstyrker, eller personer de antar har tilknytning til myndighetene eller andre opprørsgrupper. Sivile utenfor disse kategoriene kan i hovedsak kategoriseres som tilfeldige ofre ved at de er på «feil plass til feil tid».

For å gi en oversikt over lokal konfliktdynamikk, omtaler notatet i det følgende fem geografiske områder i provinsen ut fra fellestrekk i konfliktdynamikken: Jalalabad, sørøst, sørvest, distrikt langs hovedveien og distrikt i nord.

3. JALALABAD

Landinfos samtalepartnere var i april 2016 samstemte om at Jalalabad by, som andre provinshovedsteder, er under myndighetskontroll. Landinfo kjenner ikke til informasjon som endrer dette. En internasjonal kilde (e-post 2016) har vist til at sikkerhetsstyrkene er aktivt tilstede i byen gjennom blant annet kontrollposter, arrestasjoner av antatte opprørere og tilintetgjørelse av identifiserte IEDer. Dette forhindrer likevel ikke opprørere i å gjennomføre både mindre eller større og mer komplekse angrep i byen. Med unntak av Kabul, var Nangarhar den provinsen hvor flest sivile ble skadet på grunn av selvmordsbombere og komplekse angrep i første halvdel av 2016. 30 personer ble drept og 65 personer såret, i all hovedsak i Jalalabad by (UNAMA & OHCHR 2016, s. 55).

⁴ For utfyllende analyser av den politiske økonomien, maktkamper og ressurskonflikter i Nangarhar, se blant annet Jackson (2014) og Mansfield (2016). For illustrasjoner om hvordan Daesh-sympatisører fikk innpass hos landsbyledere i de sørlige distriktene, se Osman (2016a; 2016b).

⁵ Slik Landinfo forstår «myndighetskontrollert» i denne konteksten, betyr dette at sikkerhetsstyrkene er tilstedeværende og i all hovedsak har «militær»/sikkerhetsmessig kontroll over området. I hvilken grad andre myndighetsfunksjoner blir utført, vil variere. I tillegg til støtte fra lokalbefolkningen, vil det blant annet avhenge av myndighetens kapasitet, ressurstilgang og korrupsjonsnivå.

Jalalabad by er regionhovedstad. I tillegg til institusjoner og personer som representerer myndighetene, har byen diplomatiske institusjoner av interesse for opprørerne. I 2016 (frem til september) har to diplomatiske institusjoner blitt angrepet. Det første angrepet fant sted 13. januar, da opprørere angrep det pakistanske konsulatet. Ifølge UNAMA har Daesh påtatt seg ansvaret for angrepet, der seks sivile ble drept og ti skadet (UNAMA & OHCHR 2016, s. 65, 74). Angrepet ble etterfulgt av flere timer med skuddveksling i et nærliggende gjestehus (Fahim 2016c). Dette var første gang Daesh gjennomførte angrep i provinshovedstaden (Sherzad 2016a). I mars 2016 ble det indiske konsulatet angrepet. Etter det Landinfo kjenner til er de ansvarlige for angrepet ikke identifisert. Bilbomben drepte tre personer, herunder to sivile, og 19 personer ble skadd (Khaama Press 2016b).

To andre selvmordsangrep i byen var rettet mot enkeltpersoner som har hatt en politisk posisjon eller tilknytning til myndighetene. Mindre enn en uke etter angrepet på det pakistanske konsulatet, sprengte en selvmordsbomber seg på en samling hjemme hos en landsbyleder som også satt i provinsrådet. Minst 13 personer skal ha blitt drept, og like mange skadd. Taliban har offentlig tatt avstand fra angrepet (Al Jazeera 2016a). I begynnelsen av juni angrep en selvmordsbomber bilen til en landsbyleder fra Kot-distriktet i Jalalabad by. Lederen var godt kjent for å organisere folkelig opprør mot Daesh i Kot. To sivile ble drept og 17 skadd (Sultan 2016). Landinfo kjenner ikke til at noen har påtatt seg ansvaret for angrepet, men angrepets mål tatt i betraktning, kan det ikke utelukkes at Daesh stod bak (se også Osman 2016a).

Til tross for at frekvensen på selvmordsangrep har økt sammenlignet med fjoråret, hevder en internasjonal kilde (e-post 2016) at den overordnede sikkerhetssituasjonen i byen ikke er endret. Opprørerne er i stand til å gjennomføre større komplekse angrep, men retter seg primært mot myndighetspersoner og -institusjoner, samt diplomatisk tilstedeværelse. Samtidig går sivile liv tapt, primært som tilfeldige ofre ved at de har oppholdt seg på feil sted til feil tid. Sivile med nære relasjoner til utsatte personer – familiemedlemmer, arbeidskolleger eller liknende – kan være ekstra utsatt i så tilfelle, fordi de ofte oppholder seg nært de som blir angrepet.

IEDer benyttes fremdeles. Ifølge en internasjonal kilde (e-post 2016) detonerer en håndfull IEDer per måned i Jalalabad by. Brorparten av disse har så langt vært rettet mot afghanske sikkerhetsstyrker; som politiposter, patruljer eller kjøretøy. IEDer og håndvåpen brukes også ved direkte angrep mot enkeltpersoner. Som oftest har ofrene vært tilknyttet myndighetene, og ved de fleste tilfeller er det antatt at opprørere stod bak. Ved enkelte tilfeller har gjerningsmennene forblitt ukjent.

En internasjonal kilde (samtale i Kabul, april 2016) uttrykte usikkerhet om hvorvidt Daesh var til stede i Jalalabad by eller ikke. Rykter tilsa at de hadde tilstedeværelse, og at de også hadde tatt ansvar for enkelte angrep. Kilden mente uansett at de hadde liten kapasitet til å utføre angrep. Samtidig mente kilden at befolkningen hadde blitt mer urolig på grunn av de vedvarende sikkerhetshendelsene i provinsene for øvrig. En lokal journalist (samtale i Kabul, april 2016) hevdet at sikkerhetssituasjonen i løpet av vårmånedene var blitt verre i Jalalabad by, og også i de tilgrensende distriktene Behsud og Surkhrod.

4. SØRØST – OMRÅDER MED TILSTEDEVÆRELSE AV DAESH

4.1 BAKGRUNN

Etter at Daesh for første gang fikk fotfeste i Afghanistan rundt årsskiftet 2014/2015, har Nangarhar-provinsen, men få unntak, vært både oppholdssted og operasjonsområde for bevegelsen. Kjerneområdene har vært de sørøstlige distriktene, med hovedsete i Achin-distriktet. Daesh erklærte ekspansjon til Khorasan⁶ i januar 2015. Lengeværende og nyankomne pakistanske militsgrupper samt enkelte Talibangrupper og -krigere som skiftet side, har utgjort kjernen og fotsoldatene til Daesh (Osman 2016a). Flere kilder peker på at det er usikkert i hvilken grad Daesh har direkte kontakt eller er direkte underlagt ISIL. Kildene omtaler fenomenet som Daesh-sympatisører eller Daesh-lojale grupper (UNAMA & OHCHR 2016, s. 73; internasjonal journalist, samtale september 2016; internasjonal bistandsarbeider, samtale september 2016).

Ifølge analytikeren Borhan Osman fra Afghanistan Analysts Network ekspanderte Daesh relativt raskt de første månedene i 2015, før Taliban tok opp motstandskampen. Daesh vokste hovedsakelig i områder under Taliban-kontroll, der myndighetene bare var symbolsk til stede i distriktssentre. I siste halvår av 2015 hevder Osman at det var stillingskrig mellom Daesh og Taliban i deler av distriktene Pachieragam, Chaparhar, Bati Kot og Deh Balah. Gjennom perioden skiftet Daesh og Taliban flere ganger på å kontrollere ulike geografiske områder. I kampene om territoriell kontroll, ble brutale metoder brukt mot sivile fra begge sider. I januar 2016 erklærte Taliban jihad mot Daesh. Etter å ha sendt «elite-styrker», angivelig over 3000 kadre, fra andre provinser til Nangarhar, var Taliban i stand til å drive ut Daesh-kadre fra distriktene Chaparhar og Bati Kot. Tidlig i 2016 hadde dermed Daesh hovedtyngden i distriktene Achin, Kot, Deh Balah og Nazyan (Osman 2016a).

Den flytende situasjonen hva gjelder territoriell kontroll og tilstedeværelse, har også vært tilfelle i områder hvor ANSF har gått i kamp mot Daesh. I enkelte områder har myndighetenes operasjoner ført til vedvarende kontroll i området, ofte ved hjelp av å etablere nye ALP-grupper (Afghan Local Police), i praksis under ledelse av NDS (Nasjonal sikkerhetstjeneste).⁷ Andre områder har igjen blitt tatt av Daesh når ANSF har trukket seg ut (Osman 2016a). Ifølge en internasjonal kilde (e-post 2016) er dette også tilfelle i 2016. Kilden hevder at ANSF trakk seg for tidlig tilbake etter de større operasjonene i distriktene Achin, Deh Balah og Kot fra juni til august. Det resulterte i at Daesh-sympatisører var raskt tilbake i enkelte «frigjorte» områder.

Inntreden av Daesh i Nangarhar viser også hvordan landsbyledere er pragmatiske. Osman viser både til hvordan landsbyledere har knyttet seg til ulike militante grupper for å oppnå goder, og til flere andre tilfeller der myndighetslojale landsbyer har sluttet seg til Taliban for å kjempe mot Daesh. I enkelte områder har sågar sikkerhetsstyrker og Taliban samarbeidet (Osman 2016a; 2016b). Samtidig, når Daesh er fordrevet fra et område er det de tidligere samarbeidspartnerne – Taliban – som igjen er fienden for sikkerhetsstyrkene.

⁶ Gammelt navn på geografisk område som omfatter deler av Afghanistan og Pakistan.

⁷ ALP (Afghan Local Police) er organisatorisk underlagt innenriksministeriet. Samtidig er det allment kjent at lokale kommandanter har stor handlefrihet.

I samtaler med Landinfo (FN-organisasjon; internasjonal kilde; nasjonal tenketank, Kabul, april 2016), var kildene samstemte om at Daesh fremstod som svekket så langt i 2016 sammenlignet med 2015. De hadde møtt stor motstand både fra Taliban og afghanske sikkerhetsstyrker, mistet territoriell kontroll og mange menn. Ifølge en FN-organisasjon (samtale i Kabul, april 2016) var styrken redusert fra 2500 til rundt 1000 kadre. FNs generalsekretær rapporterte både i juni og september at pågående ANSF-operasjoner, i samarbeid med internasjonale militære, har redusert Daesh nærvær i Nangarhar. Et betydelig antall Daesh kadre er drept, inkludert lederen Hafiz Saeed Khan som ble drept 26. juli (UN Secretary-General 2016a; 2016b). En diplomatkilde (e-post, juli 2016) har opplyst at de pågående sikkerhetsoperasjonene førte til at Daesh i slutten av juli 2016 i stor grad var drevet ut fra bebygde områder, og at de hadde søkt opp i fjellene.

Etter at amerikanske myndigheter i januar 2016 listet Daesh i Afghanistan som en internasjonal terroristorganisasjon, har også amerikanske militære styrker deltatt mer aktivt i kampen mot Daesh. Dette gjelder primært flystøtte i støttefunksjoner, men også angrepstaktikk med regulære kamppfly og droner. Slik Landinfo forstår informasjonen, støtter også internasjonale spesialstyrker ANSF i bakkeoperasjoner (Jones 2016; SIGAR 2016). Amerikanske myndigheter antar at de har utført over 100 luftangrep i området første halvår i 2016 (Lubold & Donati 2016).

4.2 SITUASJONEN FOR SIVILBEFOLKNINGEN

I juni 2016 rapporterte UNAMA at Daesh hadde fortsatt å kjempe mot myndighetene og Taliban i første halvåret i 2016. I kampene har UNAMA registrert i alt 122 sivile skader og drap hvor Daesh ble holdt ansvarlig.⁸ Av disse ble 25 drept og 97 skadd. Landinfo forstår informasjonen slik at de sivile tapene i all hovedsak har vært i Nangarhar. Målrettede angrep, IEDer og komplekse angrep er taktikker som har rammet sivile. Av målrettede angrep viser UNAMA til en lærer som ble drept i Nazyan-distriktet etter å ha snakket negativt om Daesh og vist støtte til ANSF. I Chaparhar ble to sivile drept, angivelig fordi Daesh anklaget dem for å ha gitt etterretning til Taliban (UNAMA & OHCHR 2016, s. 60, 74).

Pågående kamphandlinger øker muligheten for sivile skader i kryssild, og produserer ofte internt fordrevne. Som nevnt ovenfor har ikke Landinfo tilgang til informasjon som gir full oversikt over sivile tap på distriktsnivå. Informasjonen under kan bære preg av anekdotisk fremstilling, men er likevel inkludert i denne redegjørelsen fordi Landinfo mener at den bidrar til å illustrere situasjonen. Hva gjelder internt fordrevne (IDPer) på grunn av konflikt, er det generelle bildet at de fleste IDPer kommer fra provinsens sørøstlige områder. Mer detaljert informasjon om IDPer presenteres i slutten av notatet.

Ifølge Landinfos kilder har Daesh svært liten støtte i befolkningen, med unntak av enkelte radikale ungdommer. Bevegelsens visjon om et eget kalifat og global jihad har liten appell i Afghanistan. Talibans visjon er på sin side avgrenset til Afghanistan, tankegodset er i tråd med pashtunsk tradisjon og den finner klangbunn i store deler av befolkningen. En internasjonal kilde (samtale i Kabul, april 2016) understreket at det er store forskjeller mellom hvordan Daesh og Taliban forholder seg til befolkningen. Mens Taliban i større grad tilpasser seg lokalbefolkningens

⁸ Angrepet i Kabul i juli er ikke del av halvårsrapporten til UNAMA.

kultur og normer, opptrer Daesh med brutalitet og vold i den hensikt å skape frykt i befolkningen, og på den måten disiplinere og kontrollere. Ifølge en nasjonal tenketank (samtale i Kabul, april 2016) opererer Daesh i strid med afghansk kultur, blant annet ved at de ikke viser respekt for kvinner og eldre. De har gått over noen absolutte grenser (*red lines*) for hva som aksepteres i Afghanistan, og har derfor minimal støtte i befolkningen.

En lokal journalist (samtale Kabul, april 2016) mente at det først og fremst er brutaliteten rettet mot sivilbefolkningen som har bidratt til at folket tar avstand fra Daesh; han viste til tilfeller av offentlige halshugginger og likvidering av motstandere, drap av stammeledere, stenging av skoler og klinikker, og til at befolkningen nektes å bruke mobiltelefon eller røyke sigaretter.

Også andre kilder setter fokus på hvordan Daesh forsøker å påvirke befolkningen. I juni rapporterte media at i enkelte områder hadde Daesh etablert egne skoler. I Achin-distriktet skal det ha vært inntil fem skoler, mens to videregående og et «seminar» var etablert i Kot. Ifølge lokale kilder var pensumet preget av radikalisert islam, og Daesh ga bøter til foreldre som nekter å sende barna til disse skolene. Afghanske myndigheter kjente til at Daesh drev skoler i området (Kajjo, Zahid & Hissein 2016). Ifølge UNAMA har Daesh også lagt restriksjoner på annen skolegang. Eksempelvis skal de ha truet distriktsguvernøren i Bati Kot til å stenge samtlige jenteskoler i distriktet, med unntak av tre. Skolene var stengt i overkant av to uker i januar. De tre jenteskolene som var åpne, var i Taliban-kontrollerte områder. Etter at distriktets Daesh-leder ble drept, fikk Taliban tilbake sin sterke posisjon i distriktet. Det skal ha ført til at jenter igjen får gå på skolen til 12. klasse (UNAMA & OHCHR 2016, s. 72).

Ifølge UNAMA har Daesh også holdt trusselkampanjer mot sivile som oppfattes å støtte myndighetene eller andre opprørsgrupper (UNAMA & OHCHR 2016, s. 74). I mai hadde Daesh igjen radiosendinger i distriktene Achin, Deh Balah og Ghanikhel (Shinwar) etter at radiostasjonen *Khilafat Ghag Radio* i februar ble tilintetgjort av en bombe (Hasrat & Zahid 2016). UNAMA har uttrykt særlig bekymring for radiostasjonens propaganda for å rekruttere ungdom til væpnet virksomhet, og for å kringkaste trusler mot utvalgte grupper og individer (UNAMA & OHCHR 2016, s. 74). Den 14. juli rapporterte nyhetsmedier at radiostasjonen nok en gang var tatt av luften etter et flyangrep (Stars and Stripes 2016; TOLONews 2016b).

4.3 KONFLIKTAKTIVITET I 2016

Ifølge en internasjonal kilde (e-post 2016) har antallet sikkerhetshendelser der Daesh eller antatte Daesh-sympatisører har deltatt, vært høyest i distriktene Achin, Kot og Deh Balah. Registreringen gjelder til og med august 2016. Frekvensen av sikkerhetshendelser har variert mellom de ulike distriktene og over tid. Samtidig var det en forholdsvis klar oppgang i juni og juli i samtlige distrikter. Achin har i hele perioden hatt flest hendelser.

Økningen i antallet sikkerhetshendelser må sees i sammenheng med afghanske myndigheters operasjoner for å bekjempe Daesh, og det pågående folkelige opprøret med Taliban i spissen. I flere av distriktene har myndighetene iverksatt tiltak for sikre egen tilstedeværelse. Dette både i form av mer omfattende militære operasjoner med internasjonal støtte, og etablering av regulære politi- og ALP-poster for å sikre større tilstedeværelse av ANSF-styrker på bakken.

4.3.1 Achin

Achin-distriktet har lenge vært hovedsetet til Daesh i Nangarhar. ANSFs operasjoner for å drive ut Daesh fra området har hatt liten fremdrift, blant annet grunnet utilgjengelig terreng. Ifølge en internasjonal journalist er distriktet lettere tilgjengelig fra Pakistan enn fra andre deler av Nangarhar. Dette vanskeliggjør sikkerhetsstyrkenes operasjoner, men innebærer også at Daesh har hatt mulighet til å etablere gode forsyningsruter inn til distriktet fra Pakistan (internasjonal journalist, samtale i Oslo september 2016; Osman 2016a).

I mai uttalte distriktsguvernøren i Achin (som gjengitt i Pajhwok 2016c) at situasjonen var noe forbedret. Flere politiposter var satt opp og ANSF, med internasjonal støtte, hadde gjennomført militære operasjoner mot Daesh. Samtidig hevdet han at over 60 sivile var drept og rundt 50 skadd på grunn av kampene. I samme artikkel hevdet en lokal innbygger at konfliktnivået frem til mai 2016 hadde vært lavere enn i 2015 (Pajhwok 2016c).

Kamphandlingene fortsatte gjennom sommeren. Blant annet var det under den månedslange operasjonen i distriktet i juli, med afghanske spesialstyrker og amerikanere, at Daesh-lederen Hafiz Sayed Khan ble drept den 26. juli (Martinez 2016). I august rapporterte media at Daesh var fordrevet til grisgrendte strøk i distriktet (Gul 2016). En internasjonal kilde (e-post 2016) antok samtidig at operasjonene vil vedvare, noe som kan medføre et høyere konfliktnivå. Kilden viste også til at et høyt tempo med flyangrep og bakkekamper med tungt artilleri påvirker sivilbefolkningen i sterk grad. Uten å tallfeste omfanget, påpekte kilden at sivile er skadelidende og at mange familier har forlatt distriktet for å bosette seg i utkanten av Jalalabad. Den 29. september krevde UNAMA en uavhengig gransking etter at et droneangrep skal ha forårsaket at 15 sivile ble drept og 13 skadd i en landsbyleders hjem den 28. september (UNAMA 2016).

Nyhetsmedier har rapportert regelmessig om afghanske og internasjonale styrkers operasjoner i Achin. Samtidig er Achin et av distriktene som media tidvis har hatt liten tilgang til, og der også telefonforbindelsen har vært nede (Pajhwok 2016i). Dette gjør det utfordrende å få et godt bilde av situasjonen for sivilbefolkningen.

Frem til og med august i 2016, var Achin det distriktet i Nangarhar hvor Daesh hadde initiert flest angrep i samtlige måneder gjennom året, ifølge en internasjonal kilde (e-post 2016). Etter en nedgang fra mars til juni, har det vært tilnærmet daglige angrep i juli og august.

4.3.2 Kot

Kot er et annet distrikt hvor Daesh har stått sterkt i 2016. Ifølge en internasjonal kilde har det vært omtrent et titalls trefninger mellom Daesh og ANSF eller andre opprørere per måned frem til juni (e-post 2016). I juni etablerte myndighetene nye ALP-styrker i flere landsbyer. Disse ble umiddelbart angrepet av Daesh. Kampene som utspilte seg var de mest intense etter at Daesh fikk fotfeste i distriktet, og til den tids største angrep mot ANSF. Kampene førte trolig til store tap på begge sider, selv om tapstallene er usikre. Osman hevder at rundt 50 Daesh-kadre ble drept. Han understreker imidlertid at myndighetene hevder Daeshs tap var fem ganger høyere (Osman 2016a). Andre viser til rundt 30 kadre (Yad 2016).

Det er ingen tvil om at sivilbefolkningen ble skadelidende i kamphandlingene. Men også her er omfanget usikkert. Det fremgår av medierapporter at myndighetenes anslag over sivile tap er fra tre til åtte sivile drept, og sju til 12 skadde (Khaama Press 2016e; RFE/RL 2016; Yad 2016). Lokalbefolkningen beskrev en situasjon der sivile ble skutt, barn drept med kniv, kvinner bortført og hus satt i brann av Daesh (Yad 2016). Også myndighetene rapporterte om grove overgrep mot sivilbefolkningen. Guvernøren i Nangarhar hevdet at Daesh hadde satt over 90 hjem i brann, og at over 500 familier flyktet fra hjemmene sine på grunn av konflikten (Fahim 2016p). De fordrevne familiene skal hovedsakelig ha søkt tilflukt i Jalalabad, Samarkhel, Kabul Ada og Surkhrod-distriktet (Fahim 2016o).

Den 1. juli opplyste afghanske myndigheter at 45 landsbyer var frigjort fra Daesh. De hevdet samtidig at Daesh var ansvarlige for over 20 drap på afghanske sikkerhetsstyrker og sivile (Kakar 2016a). De hevdet senere at over 600 familier fra distriktet var internt fordrevet (Pajhwok 2016d). I slutten av juli rapporterte myndighetene at afghanske spesialsoldater hadde gjenvunnet landsbyer mot distriktsgrensen til Deh Balah. Den ene, Sarai Bazar, hadde angivelig vært hovedbasen til Daesh i distriktet. Ifølge avisartikkelen hadde sivilbefolkningen i stor grad flyktet. Selv om Daesh var drevet ut, var enkelte bekymret for om de kunne komme tilbake så snart afghanske styrker forlater distriktet (Pajhwok 2016e).

Ifølge Khaama Press skal over 30 sivile, inkludert kvinner og barn ha blitt kidnappet av Daesh i løpet av kampene i juni (Khaama Press 2016e). En diplomatkilde har opplysninger om kidnapping av kvinner og barn i Kot, uten å spesifisere tidsperiode eller omfang (e-post, juli 2016). TOLONews beskriver også bortføringer, men oppgir heller ikke antall (Yad 2016).

I likhet med Achin-distriktet, ble Daesh-sympatisørene i Kot presset opp i fjellområdene i august. Det illustrerer at myndighetene i alle fall har et minimum av tilstedeværelse i distriktssenteret. Direkte trefninger mellom partene er redusert fra daglige hendelser i juni og juli, til et titalls i august (internasjonal kilde, e-post 2016). Samtidig advarer kilden om at få hendelser ikke er ensbetydende med at få blir rammet.

4.3.3 Deh Balah (Haska Mina)

Ifølge en lokal journalist (samtale i Kabul, april 2016) med familie i distriktet, var kun distriktssenteret under myndighetskontroll. På veien fra Jalalabad til distriktssenteret var det forholdsvis hyppige politikontrollposter, primært for å ivareta ANSFs egen sikkerhet. Journalisten hevdet videre at deler av distriktet var trygt, mens andre deler av distriktet var tilnærmet under Daesh-kontroll. De hadde blant annet halshugget flere personer i en lokal basar, ifølge kilden. Samtidig har Taliban stor tilstedeværelse i distriktet. I februar ble angivelig Talibans skyggeguvernør drept, og i april hevdet de nasjonale sikkerhetsmyndighetene å ha arrestert Talibans nestkommanderende i distriktet (internasjonal kilde, e-post 2016; Pajhwok 2016b).

Det kom i juni og juli rapporter om at Daesh presset mot distriktssenteret, og at myndighetene hadde problemer med å kontrollere områder utenfor sine egne bygninger. Blant annet skal Daesh ha angrepet distriktets politihovedkvarter, der flere ble drept (Forrest 2016; Khaama Press 2016d). I august trappet myndighetene opp de militære operasjonene i distriktet. Ifølge talspersonen til guvernøren i

Nangarhar var planen å drive ut opprørerne fra Deh Balah i tillegg til Kot. Blant annet tok ANSF kontroll over et Daesh-treningssenter tidlig i august. Myndighetene hevdet å ha rensset flere landsbyer i distriktet for Daesh, og at de hadde beslaglagt store mengder ammunisjon. Myndighetene opplyste også å ha planer om å sende humanitær hjelp til den berørte sivilbefolkningen (Pajhwok 2016g).

Ifølge en internasjonal kilde skal antallet opprørsinitierte hendelser i distriktet ha ligget på rundt et titalls hendelser per måned i 2016. Unntaket er juli med nær det dobbelte (e-post 2016).

5. SØRVEST

De sørvestlige distriktene Hesarak, Sherzad og Khogyani har i lengre tid vært kjerneområde for Taliban i Nangarhar. Ifølge en lokal journalist (samtale i Kabul, april 2016) har Taliban alliert seg med lokale landsbyledere som har stor tillit og innflytelse i distriktene. Samtidig reflekterer Taliban i stor grad tradisjonen og kulturen i områdene. Ifølge journalisten er lokale allianser og respekt for kulturen, to av grunnene til at lokalbefolkningen i svært liten grad oppjonerer mot Taliban. I mange områder betaler befolkningen skatt til Taliban, og flere bruker deres domstoler. Kilden hevder det ikke er klima for å oppjonere mot Taliban, og dersom så skulle skje, er muligheten for at det iverksettes alvorlige sanksjoner stor.

Generelt har myndighetene liten tilstedeværelse i disse distriktene (for redegjørelse om de ulike distriktene, se under). Ifølge en internasjonal kilde (e-post 2016) ble det rapportert relativt få sikkerhetshendelser i årets første måneder. De rapporterte hendelsene var hovedsakelig opprørsgruppers angrep mot ANSF. Fra juni har konfliktnivået økt; både Hesarak og Khogyani har hatt noen av de høyeste rapporteringer på sikkerhetshendelser av samtlige distrikt i provinsen fra juni til august. Slik Landinfo forstår informasjonen, sammenfaller dette med at afghanske myndigheter har iverksatt nye sikkerhetstiltak og militære operasjoner. En FN-kilde (samtale Kabul, april 2016) har hevdet at Taliban mobiliserte ekstra mannskap til distriktene i starten av 2016, for å hindre at Daesh skulle få innpass.

Hva gjelder bevegelsesfriheten for kvinner, er den i henhold til tradisjonen svært begrenset. Ifølge en lokal journalist (samtale i Kabul, april 2016) får ikke kvinner bevege seg i det offentlige rom uten mannlig følge (*mahram*). Samtidig hevder kilden at befolkningen i Hesarak er mer liberale enn i Sherzad, eksempelvis hva gjelder jenters utdanning. Ifølge journalisten har jenteskoler vært vanlig i Hesarak, noe som også er tilfelle nå. I samråd med stammeledere og Taliban, kan kvinner også undervise her. I Sherzad er dette mindre vanlig. Ifølge kilden handler dette først og fremst om tradisjonen i områdene, ikke opprørsgruppers ideologi per se.

5.1 HESARAK

Distriktet grenser til Logar-provinsen i sør og Kabul i nord. Hesarak har i lengre tid vært et *stronghold* for Taliban. Dette har også vært situasjonen i 2016. Ifølge en internasjonal kilde (samtale i Kabul, april 2016) har myndighetene kun symbolsk tilstedeværelse i distriktssenteret. Utenfor distriktsadministrasjonens hovedkvarter er det i all hovedsak Taliban som er tilstede og kontrollerer. Også andre kilder (lokal

journalist, samtale i Kabul april 2016) og medierapporter er samstemte om denne beskrivelsen. BBC rapporterte i februar at distriktsguvernøren ikke så muligheter for selv å reise til distriktet, og at flere myndighetslojale landsbyledere hadde flyttet til Jalalabad (Anwar 2016). Det foreligger ikke informasjon om at IS har tilstedeværelse i distriktet.

I årets første måneder gjennomførte Taliban regelmessige angrep mot ANSFs kontrollposter i distriktssenteret; i overkant av et dusin per måned (internasjonal kilde, e-post 2016). I disse angrepene ble også sivile rammet. Eksempelvis ble en kvinne skadd i kryssild da hun var på vei til distriktssenterets helseklinikk (Fahim 2016g).

I juni trappet afghanske sikkerhetsstyrker opp aktiviteten i Hesarak, og konfliktnivået økte. Aktiviteten involverte også bruk av afghansk og internasjonal flykapasitet. I juni rapporterte myndighetene at opprørere i Hesarak var drept i nattlige droneangrep (Fahim 2016i). Luftangrep kan medføre sivile skader. Ifølge UNAMA resulterte et angrep med raketter og maskingevær fra afghanske helikoptre til at en jente ble drept og tre andre barn skadd ved vannpostene i landsbyene Kari og Dubai. Hendelsene skjedde angivelig på grunn av uriktige rutenettkoordinater (UNAMA & OHCHR 2016, s. 77).

Først i juli rapporterte media at Hesarak var i ferd med å falle under Talibans kontroll (TOLONews 2016a). I august rapporterte myndighetene om pågående militære operasjoner i Hesarak, hvor opprørsledere og utenlandske krigere angivelig ble drept. Ifølge media var Hesarak til tider utilgjengelig for journalister, og i flere områder var det heller ikke telefonforbindelse (Pajhwok 2016h; 2016i). I løpet av måneden hevdet både myndighetene og Taliban at de kontrollerte distriktssenteret (The Frontier Post 2016).

I begynnelsen av september syntes situasjonen i Hesarak å være uavklart. I et intervju med nyhetsformidleren Pajhwok, hevder distriktsguvernøren (som sitert i Pajhwok 2016i) at distriktssenteret ikke kunne sikres med mindre innfartsårene til byen ble trygge. Den 16 km lange veien til Surobi (i Kabul-distriktet) hadde angivelig vært stengt og trengte flere politiposter. Guvernøren hevdet at både politi og soldater hadde forlatt distriktet, og at det bare var kommandostyrker igjen. Taliban utøvde et svært sterkt press mot distriktssenteret. Myndighetsansatte hadde ikke anledning å utføre arbeidet sitt, og guvernøren selv kunne ikke reise til distriktet. Ifølge en lokal kilde (som sitert i Pajhwok 2016i) hadde stengte veier ført til matmangel i distriktet. Vedkommende advarte om en kommende humanitær krise om ikke veiene åpnet snart. Myndighetene i Jalalabad hevdet på sin side at kjøretøy med mat og annet nødvendig utstyr nådde frem til distriktssenteret i slutten av august, og at matforsyningen av denne grunn var sikret (Pajhwok 2016i).

Et par dager senere rapporterte Pajhwok at afghanske myndigheter hadde satt i gang *Operation Saiqa Hesarak*. Myndighetene hevdet å ha drept flere Taliban-krigere, noe Taliban på sin side avviste. Taliban hevdet at de kontrollerte distriktssenteret, og at ANSFs tilstedeværelse var begrenset til egne baser (Pajhwok 2016k). Mindre enn en uke senere reiste politisjefen i Nangarhar til Hesarak for å vurdere situasjonen og myndighetenes motsvar på den økende opprørsaktiviteten. Besøket endte med at politisjefen ble drept av en IED. Taliban har påtatt seg ansvaret for angrepet (Mashal 2016).

Til tross for den labile situasjonen, rapporterte media i medio september at sikkerhetssituasjonen i distriktet var noe forbedret. Veien fra Surobi (Kabul-provinsen) hadde fått forsterkninger på sikkerhetssiden, basaren i distriktssenteret var igjen åpnet for handelsvirksomhet, og flere politistyrker var utstasjonert. Myndighetene bekreftet at distriktsklinikken var blitt ødelagt på grunn av kampene tidligere i måneden. Samtidig ville myndighetene holde frem søksoperasjoner etter opprørere i distriktet (Zarifi 2016).

5.2 SHERZAD

I samtale med Landinfo (april 2016) mente en lokal journalist at myndighetene hadde svært liten tilstedeværelse i Sherzad. Her hadde opprørerne nærmet full bevegelsesfrihet, og myndighetenes tilstedeværelse var avgrenset til egne bygninger i distriktssenteret. Han hevdet videre at befolkningen i stor grad støttet Taliban.

Ifølge en internasjonal kilde (e-post 2016) er det registrert forholdsvis få sikkerhetshendelser i distriktet. Gjennom året dreier det seg om mindre enn fem per måned. Med liten myndighetstilstedeværelse, er det i all hovedsak opprørerne som er ansvarlig for hendelsene.

5.3 KHOGYANI

Ifølge en lokal journalist (samtale i Kabul, april 2016) hadde myndighetene større grad av kontroll i Khogyani-distriktet enn i Sherzad og Hesarak. Ifølge kilden innebærer det at det er flere personer som støtter myndighetene. Samtidig understreket han at konfliktdynamikken er komplisert. I tillegg til Taliban er det flere andre illegale væpnede grupper. Journalisten hevdet at Khogyani har et veletablert kriminelt nettverk, som blant annet står for kidnappinger i provinsen. I tillegg er stammekonflikter og familierivalisering ofte medvirkende faktorer bak sikkerhetshendelser.

Opprørsaktiviteten har i all hovedsak rettet seg mot ANSF, og politiposter er særlig utsatt. Blant annet ble fem drept og fire skadd ved angrepet mot en ALP-post i april. I tillegg ble fem politi bortført og senere henrettet (Fahim 2016e). Samtidig har det forekommet målrettede angrep mot sivile, både i form av drap og kidnappinger (internasjonal kilde, e-post 2016). IEDer kan også forårsake skader på sivile. I februar ble en sivil drept og fem skadd da en IED detonerte langs veien (Khaama Press 2016a).

I april igangsatte myndighetene operasjoner for å trygge baksideveien fra Kabul til Jalalabad, som blant annet går gjennom Khogyani. Ifølge myndighetene resulterte operasjonen i at et dusin opprørere ble drept, i tillegg til forbedret sikkerhet for lokalbefolkningen og veiarbeidere. 40 familier flyttet angivelig tilbake til hjemstedet Mumli i distriktet, etter tidligere å ha blitt fordrevet fra sine hjem (Fahim 2016f). I juni ble det igjen rapportert om trefninger mellom sikkerhetsstyrker og opprørere i Mumli. Begge hevder å ha påført motstanderen store tap (Fahim 2016n).

I juni rapporterte media om myndighetsinitierte operasjoner i Khogyani, både med bakkemannskap og flystyrker. I juli skal angivelig en anerkjent Taliban-leder, Sabir Kuchi, ha blitt drept av en drone i distriktet (Fahim 2016q). Ifølge en internasjonal kilde (e-post 2016) har myndighetenes operasjoner ført til høyere opprørsaktivitet, hovedsakelig i form av angrep mot utstasjonerte politistyrker. Kilden viser til at distriktet hadde et av de høyeste antall sikkerhetshendelser fra juni til og med august.

I august var den redusert til nær daglige trefninger, hvor opprørere angivelig initierte over halvparten.

I tillegg til kryssild, kan lokalbefolkningen også bli utsatt for urett fra myndighetenes egne styrker. I juni ble to tidligere ALP-soldater dømt til 18 års fengsel for urettmessig å ha drept en person (Fahim 2016l).

6. DISTRIKTER LANGS HOVEDVEIEN KABUL-TORKHAM

6.1 VEISIKKERHET GENERELT

Veien fra Kabul passerer gjennom Nangarhar og går til grensestasjonen Torkham, som ligger på grensen til Pakistan. Som hovedfartsåre til Pakistan er veien strategisk svært viktig. Brorparten av forsyninger til Afghanistan kommer via denne strekningen, og det er forholdsvis stor ferdsel av veifarende. Afghanske myndigheter legger ned store ressurser i å kontrollere veistrekningen med politiposter og patruljerende ANSF-kolonner.

Veisikkerhet er generelt utfordrende i Afghanistan. Organisasjoner som arbeider i landet gjør ofte undersøkelser før de sender ansatte langs landeveien. I likhet med organisasjonene, foretrekker også transportarbeidere og vanlig veifarende å reise i dagslys, på tidspunkt da ANSF har størst tilstedeværelse (Amini 2016; lokal journalist, samtale i Kabul april 2016). Strekningen har i lenger tid vært utsatt for sporadiske angrep fra opprørere, særlig rettet mot ANSF. Det har også vært rapportert om at sporadiske kontrollposter har blitt satt opp, der opprørerne hovedsakelig søker etter personer med tilknytning til myndighetene. Dette har i all hovedsak vært tilfelle på strekningen fra Jalalabad til Torkham. I august rapporterte media om et økt antall angrep mot ANSF, i tillegg til sporadiske kontrollposter som var satt opp av opprørere på strekningen fra Kabul til Jalalabad (Amini 2016). Dette synspunktet støttes av andre kilder Landinfo har vært i kontakt med. De hevder også at veisikkerheten fra Kabul til Jalalabad har blitt dårligere i løpet av 2016 (internasjonal bistandsarbeider, samtale september 2016; internasjonal journalist, samtale september 2016).

En internasjonal kilde (e-post 2016) hadde på sin side ikke registrert økning i opprørsangrep på denne veistrekningen frem til september, sammenlignet med tidligere måneder i 2016. På den andre siden hadde kilden registret over 30 opprørsinitierte hendelser langs veien fra Jalalabad til Torkham i august. Angrepsfrekvensen var mer enn tredoblet fra de to foregående månedene. Dette var i all hovedsak angrep mot ANSF; direkte angrep med bruk av håndvåpen og raketter, og enkelte IEDer, men også veisperringer for å kontrollere sivil ferdsel.

6.2 SURKHROD OG BEHSUD

Ifølge en internasjonal kilde (e-post 2016) har både Surkhrod og Behsud i hovedsak vært myndighetskontrollerte i hele 2016. Sikkerhetshendelser i distriktene bærer preg av at sikkerhetsstyrkene har forholdsvis stor tilstedeværelse. Landinfo anser hovedveien å være grunnen til ANSFs høye tilstedeværelse. I Surkhrod har kilden registrert en økning i opprørsinitierte angrep fra juni til og med august, med

gjennomsnittlig ett angrep annenhver dag. I Behsud har opprørsinitierte hendelser ligget på rundt fem per måned siden mai.

Det vanligste målet for opprørsaktiviteten i begge distriktene er sikkerhetsstyrkene. Dette har i hovedsak vært mindre angrep mot politiposter og ANS- kjøretøy. I april sprengte riktignok en selvmordsbomber seg foran en buss tilhørende ANSF i Surkhrod. 12 rekrutter ble drept og 38 personer skadd. Forsvarsministeriet viste til at angrepet skjedde i et område med mye folk. De hevder at av 38 skadde, var 26 deres rekrutter (Sherzad 2016b). Dette indikerer at også sivile ble skadd i angrepet. I juli ble et barn og en polititjenestemann drept av en veibombe i Behsud, og ytterligere to ble skadet (Fahim 2016m). I august ble en NATO-kolonne på hovedveien angrepet av en selvmordsbomber i utkanten av distriktssenteret i Behsud. To amerikanske soldater ble såret (Kakar 2016c). Selv om myndighetenes tilstedeværelse fører til at de tidvis er i stand til å identifisere og tilintetgjøre sikkerhetstrusler, hevder den internasjonale kilden (e-post 2016) at det har vært månedlige detoneringer av IEDer langs veinettet i Behsud som i enkelte tilfeller også har skadet sivile.

I begge distriktene er det også registrert enkelte antatte målrettede angrep. I januar ble en journalist for den statlige nyhetskanalen RTA drept på vei til sin hjemby i Surkhrod (Saboori 2016). Også i januar detonerte en magnetisk IED festet til et av kjøretøyene til tollmyndighetene i Surkhrod, og to ansatte ble skadd (UNAMA & OHCHR 2016, s. 63). I Behsud tok opprørere seg inn i hjemmet til en av presidentens vakter da han var hjemme på ferie. Vedkommende ble drept, mens hans mor ble skadet (Fahim 2016d). I juli kom en landsbyleder under angrep da han var på reise i Surkhrod. Vedkommende ble drept og myndighetene antok at Taliban var ansvarlige (Fahim 2016k).

6.3 RODAT

Rodat skiller seg fra foregående distrikt langs hovedveien ved at Daesh har gjennomført aksjoner her, i tillegg til andre opprørsgruppers aktivitet. Et annet skille er geografien. Store deler av distriktet ligger forholdsvis langt fra hovedveien, og distriktet grenser til distriktene Kot og Deh Balah hvor både Taliban og Daesh har stor tilstedeværelse.

I mars rapporterte en internasjonal kilde (e-post 2016) at Daesh-tilhengere skjøt mot sivile. Dette medførte angivelig at tre ble drept og en skadd. Kilden rapporterte også tilfeller der opprørere har iverksatt sanksjoner mot befolkning som ikke ville betale skatt. I april skal flere privatbiler ha blitt satt i brann av den grunn. Tilstedeværelsen av ulike opprørsgrupper skal også ha ført til sivile skader i kryssild. I mai ble tre sivile skadd i en skuddveksling mellom ulike opprørsgrupper, og påfølgende måned ble en sivil person drept i kamper mellom Daesh og Taliban.

Den 10. juni detonerte en fjernkontrollert IED i Hisarak Jami-moskeen i Rodat-distriktet under fredagsbønnen. Angrepet var angivelig rettet mot moskeens imam, som sammen med to sivile ble drept. I tillegg ble 78 sivile skadet. Slik Landinfo forstår informasjonen, er UNAMA av den oppfatning at Daesh stod bak angrepet (UNAMA & OHCHR 2016, s. 63, 72). Taliban skal offisielt ha fordømt angrepet. Det samme gjelder religiøs lærde, som kalte angrepet fiendtlig mot islam (Fahim 2016j).

I juli opplyste myndighetene at de ønsket å bedre sikkerheten i distriktet ved å rekruttere hundre nye ALP (Kakar 2016a). Hva gjelder konfliktaktiviteten, hevder

den internasjonale kilden (e-post 2016) at opprørerne har gjennomført omtrent fem angrep per måned siden mai. Også myndighetene skal angivelig stå bak samme antall hendelser.

6.4 BATI KOT

Både i januar og mars rapporterte media at Daesh var i stand til å gjennomføre mindre angrep, i all hovedsak rettet mot ANSF, men også mot andre opprørere i distriktet (Fahim 2016a; Khaama Press 2016c). Ifølge den afghanske menneskerettighetskommisjonen (Afghanistan Independent Human Rights Commission/AIHRC) (som sitert i Pajhwok 2016d) har flere familier blitt fordrevet fra distriktet på grunn av pågående kamper. Landinfo er ikke kjent med at Daesh har gjennomført angrep i distriktet etter mai 2016.

Ifølge en internasjonal kilde (e-post 2016) har det vært jevnlig opprørsaktivitet langs ringveien i distriktet. Aktiviteten er i all hovedsak bruk av IEDer og direkte angrep med håndvåpen og raketter rettet mot politiposter. I april ble angivelig politisjefen i Achin drept av en IED i distriktet. Det er også rapportert om tilfeller av illegale veisperringer hvor opprørere søker etter myndighetspersoner eller personer med antatt tilknytning til myndighetene. Ifølge kilden har opprørsaktiviteten og konfliktnivået økt betydelig i løpet av august, til over 20 registrerte hendelser. Med få unntak er det opprørerne som står bak, hevder kilden.

6.5 SHINWAR OG MUHMAND DARA

Landsbyledere fra Shinwar (Ghanikhel) oppsøkte i juli 2016 statsminister Abdullah Abdullah. De la frem sine bekymringer om sikkerhets- og menneskerettighets-situasjonen; sivilbefolkningen utsettes for overgrep og undertrykkelse av Taliban og andre opprørsgrupper (Office of the Chief Executive 2016). En internasjonal kilde (e-post 2016) hevder at distriktet har vært forholdsvis rolig sikkerhetsmessig i løpet av året. Unntaket var april og august da konfliktnivået var doblet sammenlignet med foregående måneder, til nær daglige hendelser.

På veistrekningen gjennom Muhmand Dara er det regelmessig opprørsinitierte angrep. Disse er hovedsakelig rettet mot ANSF, men også sivile kan bli skadelidende. Ifølge den internasjonale kilden (epost 2016) ble et barn drept og to sivile skadd i et slikt angrep i mars. Sivile har også målrettet blitt angrepet. I juli ble en religiøs leder drept da en magnetisk IED detonerte under bilen han kjørte (Kakar 2016b).

Langs hovedveien setter opprørerne opp kontrollposter hvor de primært søker etter personer tilknyttet myndighetene. Det har også vært tilfelle av kidnappinger langs veistrekningen i tillegg til landeveistrøveri. Ifølge den internasjonale kilden (e-post 2016) hadde opprørerne gjennomført over 20 angrep i august. Dette var mer enn en firedobling sammenlignet med juli.

7. ANDRE OMRÅDER/NORD

Distriktene Dara-e-Nur, Kuz Kunar og Kama nordvest i provinsen, i tillegg til Behsud, er ifølge en internasjonal kilde (e-post 2016) i stor grad under

myndighetskontroll. Frem til september 2016 har det vært et fåtall sikkerhetshendelser i hvert av distriktene. De opprørsinitierte angrepene dreier seg primært om detoneringer av IEDer eller direkte angrep mot afghanske sikkerhetsstyrker. Tre sivile ble drept da en IED angivelig rettet mot sikkerhetsstyrkene detonerte den 10. januar i Kama (Fahim 2016b).

Nyhetsmedier Landinfo har gått gjennom speiler dette bildet. Det er svært få sikkerhetsrelaterte nyheter fra de tre distriktene. Ifølge Pajhwok hevder NDS å ha arrestert en bombemaker i Kama-distriktet, angivelig tilknyttet Daesh, i slutten av juli (Pajhwok 2016f). Landinfo kjenner ikke til annen informasjon som indikerer at Daesh er tilstede i distriktet. I mai ble det rapportert fra samme distrikt at lederen av et utdanningssenter ble angrepet på vei hjem fra jobb. Vedkommende kom uskadd fra hendelsen, men hevdet at han mottok trusler for å stenge jenteseksjonen på senteret (Fahim 2016h).

8. RETURNERTE OG INTERNT FORDREVNE

Forholdet mellom Afghanistan og Pakistan har lenge vært vanskelig. Det rapporteres fra Pakistan at afghanere i stadig større grad føler seg marginaliserte. Human Rights Watch (HRW 2016) hevder at tilfeldige arrestasjoner, utpressing og trakassering av afghanere i Pakistan øker. De uregistrerte som oppholder seg ulovlig i landet, er særlig utsatt. Den 1. juli innførte Pakistan passkontroll for afghanere på den pakistanske siden av grensestasjonen Torkham. Her må reisende vise gyldig pass og pakistansk visum for å komme inn i landet. Dette, i tillegg til et stadig kjøligere politisk klima, blir antatt å være grunner for at retur fra Pakistan til Afghanistan har økt eksplosivt fra sommeren 2016. Ved utgangen av august hadde over 190 000 afghanere passert grensen og returnert til hjemlandet. Om frekvensen opprettholdes ut året, estimerer FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) og International Organization for Migration (IOM) at nær 700 000 afghanere vil returnere fra Pakistan i løpet av 2016 (diplomatkilde, e-post august 2016).

Ifølge IOM og afghanske myndigheter intenderer de returnerte å reise primært til Nangarhar og Kabul, for å bosette seg i urbane eller semi-urbane strøk rundt Jalalabad og Kabul (IOM 2016b). FNs sentrale humanitære samordningsenhet (OCHA) frykter at områdene ikke skal klare å absorbere de nyankomne, også sett hen til press på grunn av det høye antallet internt fordrevne (IDPer). Til sammen vil dette kunne føre til økt sekundær forflytning og akutte humanitære utfordringer (OCHA 2016b). Også andre kilder har vist til utfordringene som de returnerte står ovenfor, som manglende tilgang til landeiendom og arbeid, med en påfølgende stor andel som bosetter seg i semi-urbane og urbane strøk. Dette fører videre til stort press på eksisterende infrastruktur og kan skape konflikter med lokale innbyggere (USIP 2016).

I september organiserte OCHA en undersøkelse av forholdene i seks distrikter med mange returnerte i Nangarhar. Undersøkelsen indikerer at det er stor mangel på boliger, og at det er usikkerhet knyttet til helse, hygiene og mattilgang. Den høye andelen returnerte fra sommeren 2016 har ført til at de grunnleggende sosiale tjenestene, som helse og utdanning, er svært utarmet i provinsen. OCHA poengterer

at dette særlig er tilfelle i Jalalabad. Her bor mange under åpen himmel, de blir eksponert for sykdom, og OCHA stiller spørsmål om i hvilken grad de får sine humanitære behov møtt (OCHA 2016b, s. 4; Al Jazeera 2016b). Ifølge IOM har 70 prosent av de som så langt har returnert,⁹ ønsket å bosette seg i Nangarhar (IOM 2016b). De estimerer videre at nær 90 prosent av de som vil returnere fremover, vil bosette seg i lavlandet nær Jalalabad for å sikre seg en mild vinter (IOM 2016a).

Ifølge OCHA ble det registrert i alt 5298 personer i løpet av 2016 frem til 4. september, som hadde flyktet fra hjemmene sine (internt fordrevne personer) i Nangarhar (Province of Origin). 5388 nylig internt fordrevne oppholdt seg i provinsen (Province of Displacement). Selv om fire måneder gjenstod av året, tydet dette på en markant nedgang fra de over 57 000 personene som i 2015 ble registrert som fordrevne fra sine hjem på grunn av konflikten. Etter det Landinfo forstår, har registreringen blitt utført av organisasjoner som arbeider med IDPer. Registrering av IDPer gjøres på stedet familiene flykter til (OCHA 2016a). Dette kan innebære at personer som har flyktet til områder der organisasjoner ikke opererer, ikke registreres. Det er også trolig tilfelle for de som tar opphold hos familie eller bekjente, og som av den grunn ikke oppsøker organisasjoner for humanitær støtte. Tallene bør derfor sees som indikative. Det er en generell utfordring å få godt tallmateriale på IDPer. Samtidig gir tilgjengelige tall et bilde av områder folk flykter til og bevegelsesmønstre.

OCHAs oversikt over internt fordrevne for 2016 (OCHA 2016c¹⁰), viser at det er distrikter med høy konfliktintensitet som også produserer flest IDPer. I likhet med foregående år, har brorparten blitt fordrevet fra grensdistriktene mot Pakistan, sør i Nangarhar-provinsen. Fra Kot er over 4000 personer registrert fordrevet, i Chaparhar rundt 3500 personer, i Achin nesten 900 personer, i Deh Bala nær 700, og i Pachieragam og Khogyani omlag 200 personer fra hvert distrikt. Distriktene som har mottatt flest internt fordrevne er Kot med nesten 3000 personer, Behsud med i overkant av 1000, i Surkhrod og Rodat har om lag 400 personer registrert seg og Jalalabad finnes i underkant av 300 nyregistrerte.

Ifølge UNHCR (som gjengitt i Amnesty International 2016, s. 15) oppholdt mellom 73 000 og 153 000 IDPer seg i Nangarhar-provinsen ved utgangen av 2015. Kumulative tall hentet fra OCHAs database (februar 2014 til september 2016) indikerer to trender om hvor personer flykter. Den første er at mange flykter til nærliggende områder. Tatt i betraktning at kampene har vært mest intense i sørøstlige distrikt, har distriktene Shinwar (overkant av 22 000 personer), Rodat (i overkant av 6000), Nazyan (rundt 5000 personer) og Muhmand Dara (i underkant av 5000) tatt imot forholdsvis store grupper fra 2014 til september 2016. Den andre trenden er at IDPer tar opphold i urbane og semi-urbane strøk. Fra 2014 har over 15 000 bosatt seg i Behsud, i underkant av 9000 i Surkhrod og i overkant av 3000 i Jalalabad by. En betydelig andel har også beveget seg til andre provinser, hovedsakelig Kabul (OCHA 2016c).

Den afghanske menneskerettighetskommisjonen, AIHRC, har uttrykt bekymring for rettighetsbruddene som befolkningen som flykter utsettes for. I tillegg til sivile og finansielle tap, mister mange tusen barn muligheten for skolegang. I Shinwar-

⁹ IOMs tall omhandler «ikke-registrerte» afghanere i Pakistan som har returnert til Afghanistan.

¹⁰ Tallene er hentet fra et utsnitt der hele Afghanistan er med, ikke bare den østlige regionen.

distriktet har skolene vært stengt siden 2015, og halvveis i 2016 var fremdeles over 30 skoler ute av drift. AIHRC mener de fleste internt fordrevne kommer fra distriktene Achin, Kot, Bati Kot og Deh Balah (Haska Mina) (AIHRC-representant, som sitert i Fahim 2016r). Også andre kilder (lokal journalist, samtale i Kabul april 2016) viser til at mange er fordrevet fra hjemmene sine som følge av særlig Daeshs tilstedeværelse. Mange reiser til roligere deler av provinsen, familier med økonomiske midler reiser mot Jalalabad eller Kabul, og en del har antagelig også forlatt landet.¹¹

¹¹ For en geografisk presentasjon av IDPer og bevegelsesmønstre, se OCHAs interaktive side <https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/afghanistan/idps> [lastet ned 19. september 2016].

9. REFERANSER

Skriftlige kilder

- Al Jazeera (2016a, 17. januar). Deadly suicide blast strikes Afghan compound. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <http://www.aljazeera.com/news/2016/01/afghan-politician-home-hit-deadly-suicide-blast-160117072124603.html> [lastet ned 15. september 2016]
- Al Jazeera (2016b, 22. august). Afghans expelled by Pakistan in dire need of aid. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <http://www.aljazeera.com/news/2016/08/afghans-expelled-pakistan-dire-aid-160822070705057.html> [lastet ned 23. september 2016]
- Amini, K. (2016, 27. august). Concerns raised over Taliban on Kabul-Jalalabad Highway. *TOLOnews*. Tilgjengelig fra <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/26958-concerns-raised-over-taliban-on-kabul-jalalabad-highway> [lastet ned 19. september 2016]
- Amnesty International (2016, 31. mai). *Afghanistan: "My children will die this winter" Afghanistan's broken promise to the displaced*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/documents/asa11/4017/2016/en/> [lastet ned 15. september 2016]
- Anwar, S. (2016, 20. februar). The Afghan district stuck between IS and the Taliban. *BBC*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.com/news/world-asia-35533418> [lastet ned 23. september 2016]
- EASO, dvs. European Asylum Support Office (2016, januar). *Afghanistan. Security Situation*. Valletta: EASO. Tilgjengelig via Refworld <http://www.refworld.org/docid/56a1f8904.html> [lastet ned 5. oktober 2016]
- Fahim, Z. (2016a, 4. januar). 15 Daesh militants killed in Nangarhar firefight. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/01/04/15-daesh-militants-killed-nangarhar-firefight> [lastet ned 19. september 2016]
- Fahim, Z. (2016b, 10. januar). Nangarhar explosion leaves 3 civilians dead. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/01/10/nangarhar-explosion-leaves-3-civilians-dead> [lastet ned 23. september 2016]
- Fahim, Z. (2016c, 13. januar). 11 dead, as many wounded as Jalalabad attack ends. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/01/13/11-dead-many-wounded-jalalabad-attack-ends> [lastet ned 15. september 2016]
- Fahim, Z. (2016d, 8. februar). Presidential Palace guard shot dead in Nangarhar. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/02/08/presidential-palace-guard-shot-dead-nangarhar> [lastet ned 19. september 2016]
- Fahim, Z. (2016e, 22. april). 5 local policemen dead in Nangarhar. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/04/22/5-local-policemen-dead-nangarhar> [lastet ned 19. september 2016]
- Fahim, Z. (2016f, 25. april). 150 militants killed & wounded in Nangarhar. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/04/25/150-militants-killed-wounded-nangarhar> [lastet ned 19. september]
- Fahim, Z. (2016g, 3. mai). 9 kidnappers, 6 rebels held in Nangarhar raids. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/05/03/9-kidnapers-6-rebels-held-nangarhar-raids> [lastet ned 15. september 2016]
- Fahim, Z. (2016h, 20 mai). Daesh commander guns down 11 associates in Achin. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/05/20/daesh-commander-guns-down-11-associates-achin> [lastet ned 23. september 2016]
- Fahim, Z. (2016i, 11. juni). 6 insurgents eliminated in Hesarak drone strike. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/06/11/6-insurgents-eliminated-hesarak-drone-strike> [lastet ned 19. september]

- Fahim, Z. (2016j, 11 juni). Religious scholars condemn Nangarhar mosque attack. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/06/11/religious-scholars-condemn-nangarhar-mosque-attack> [lastet ned 19. september 2016]
- Fahim, Z. (2016k, 12. juni). 2 rebel bomb experts fall prey to own explosives. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/06/12/2-rebel-bomb-experts-fall-prey-own-explosives> [lastet ned 19. september 2016]
- Fahim, Z. (2016l, 22. juni). 2 ALP officials sentenced to 18 years in prison. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/06/22/2-alp-officials-sentenced-18-years-prison> [lastet ned 19. september 2016]
- Fahim, Z. (2016m, 22. juni). Child, traffic police officer dead in Nangarhar explosion. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra http://www.pajhwok.com/en/2016/06/22/child-traffic-police-officer-dead-nangarhar-explosion?mc_cid=02160d540f&mc_eid=6acdacc2fb [lastet ned 19. september 2016]
- Fahim, Z. (2016n, 24. juni). 14 militants dead, 19 injured in Khogyani clash. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/06/24/14-militants-dead-19-injured-khogyani-clash> [lastet ned 19. september 2016]
- Fahim, Z. (2016o, 27. juni). Fighting displaces 500 families in Nangarhar's Kot district. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/06/27/fighting-displaces-500-families-nangarhar%E2%80%99s-kot-district> [lastet ned 19. september 2016]
- Fahim, Z. (2016p, 28. juni). 37 Daesh militants killed, 40 injured in Kot offensive. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/06/28/37-daesh-militants-killed-40-injured-kot-offensive> [lastet ned 4. oktober 2016]
- Fahim, Z. (2016q, 4 juli). Drone kills 30 Taliban, IS militants in Nangarhar. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/07/04/drone-kills-30-taliban-militants-nangarhar> [lastet ned 4. oktober 2016]
- Fahim, Z. (2016r, 13. juli). HR violations, civilian displacement in east worries AIHRC. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/07/13/hr-violations-civilian-displacement-east-worries-aihrc> [lastet ned 19. september 2016]
- Forrest, C. (2016, 28. august). *Afghanistan partial treath assessment: august 28, 2016*. Washington, DC: Institute for the Study of War. Tilgjengelig fra <http://www.understandingwar.org/backgrounder/afghanistan-partial-threat-assessment-august-28-2016> [lastet ned 19. september 2016]
- The Frontier Post (2016, 25. august). Urgent operation sought in Nangarhar's Hesarak. *The Frontier Post*. Tilgjengelig fra <http://www.thefrontierpost.com/article/404508/urgent-operation-sought-in-nangarhar-s-hesarak/> [lastet ned 25. september 2016]
- Gul, A. (2016, 15. august). Officials: No Evidence of IS Presence in Southern Afghanistan. *Voice of America*. Tilgjengelig fra <http://www.voanews.com/a/officials-no-evidence-of-is-presence-in-southern-afghanistan/3464494.html> [lastet ned 23. september 2016]
- Hasrat, Z. & Zahid, N. (2016, 10. mai). IS Radio broadcasts re-emerge in Afghanistan. *Voice of America*. Tilgjengelig fra <http://www.voanews.com/a/is-radio-broadcasts-re-emerge-in-afghanistan/3323903.html> [lastet ned 19. september 2016]
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2016, 14. september). *Pakistan: Coerced Refugee Return Endangers Thousands – Abuses, Harassment Force Afghans Home to Danger*. New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2016/09/14/pakistan-coerced-refugee-return-endangers-thousands> [lastet ned 23. september 2016]
- IOM, dvs. International Organization for Migration (2016a, 9. september). *Crisis Looms Amid Skyrocketing Numbers of Afghans Returnees from Pakistan*. Geneve: IOM. Tilgjengelig fra <https://www.iom.int/news/crisis-looms-amid-skyrocketing-numbers-afghan-returnees-pakistan-iom> [lastet ned 23. september 2016]

- IOM (2016b, 10. september). *Returns of Undocumented Afghans from Pakistan. Updates as of 10 September*. Geneve: IOM. Tilgjengelig fra [https://afghanistan.iom.int/sites/default/files/Reports/return_of_undocumented_afghans_from_pakistan - updates as of 10 september 2016.pdf](https://afghanistan.iom.int/sites/default/files/Reports/return_of_undocumented_afghans_from_pakistan_-_updates_as_of_10_september_2016.pdf) [lastet ned 23. september 2016]
- Jackson, A. (2014, juni). *Politics and Governance in Afghanistan: the Case of Nangarhar Province*. London: Afghanistan Research and Evaluation Unit. Tilgjengelig fra <http://www.areu.org.af/Uploads/EditionPdfs/Politics%20and%20Governance%20in%20Afghanistan%20the%20Case%20of%20Nangarhar%20Province.pdf> [lastet ned 28. september 2016]
- Jones, S. (2016, 29. juli). U.S. Commander: 12 Terrorist or 'Extremist' Groups Now Operating in Afghanistan. *CNSNews*. Tilgjengelig fra <http://www.cnsnews.com/news/article/susan-jones/us-commander-12-terrorist-or-extremist-groups-now-operating-afghanistan> [lastet ned 23. september 2016]
- Kajjo, S., Zahid, N. & Hissein, R. (2016, 20. juni). With its caliphate faltering, Islamic State rushes to indoctrinate children. *Voice of America*. Tilgjengelig fra <http://www.voanews.com/a/islamic-state-indoctrinating-children/3382184.html> [lastet ned 19. september 2016]
- Kakar, J. (2016a, 1. juli). 225 Daesh fighters killed in week-long Kot offensive. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/07/01/225-daesh-fighters-killed-week-long-kot-offensive> [lastet ned 19. september 2016]
- Kakar, J. (2016b, 6. juli). Religious Scholar killed in Nangarhar magnetic bomb blast. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/07/06/religious-scholar-killed-nangarhar-magnetic-bomb-blast> [lastet ned 28. september 2016]
- Kakar, J. (2016c, 8. august). 2 US soldiers wounded in Nangarhar suicide attack. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/08/08/2-us-soldiers-wounded-nangarhar-suicide-attack> [lastet ned 19. september 2016]
- Khaama Press (2016a, 27. februar). Landmine blast leaves five civilians wounded, one killed in Nangarhar's Khogyani district. *Khaama Press*. Tilgjengelig fra <http://www.khaama.com/landmine-blast-leaves-five-civilians-wounded-one-killed-in-nangarhars-khogyani-district-4598> [lastet ned 19. september 2016]
- Khaama Press (2016b, 2. mars). 3 killed, 19 wounded in Jalalabad attack. *Khaama Press*. Tilgjengelig fra <http://www.khaama.com/breaking-news-heavy-explosion-rocks-jalalabad-city-4618> [lastet ned 15. september 2016]
- Khaama Press (2016c, 20. mars). ISIS loyalists suffer casualties after ambushing Afghan forces in Nangarhar. *Khaama Press*. Tilgjengelig fra <http://www.khaama.com/isis-loyalists-suffer-casualties-after-ambushing-afghan-forces-in-nangarhar-0393> [lastet ned 19. september 2016]
- Khaama Press (2016d, 12. juni). 13 ISIS loyalists killed, 7 wounded in Nangarhar Province. *Khaama Press*. Tilgjengelig fra <http://www.khaama.com/13-isis-loyalists-killed-7-wounded-in-nangarhar-province-01238> [lastet ned 20. september 2016]
- Khaama Press (2016e, 25. juni). ISIS fighters kidnap 30 including women in East of Afghanistan. *Khaama Press*. Tilgjengelig fra <http://www.khaama.com/isis-fighters-kidnap-30-including-women-in-east-of-afghanistan-01346> [lastet ned 4. oktober 2016]
- Landinfo (2015, 27. januar). *Afghanistan: Ajristan-distriktet*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/3062/1/3062_1.pdf [lastet ned 23. september 2016]
- Landinfo (2016, 3. oktober). *Afghanistan: Hazaraer og afghansk opprørsbevegelse*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/3429/1/3429_1.pdf [lastet ned 3. oktober 2016]
- Lubold, G. & Donati, J. (2016, 10. juli). U.S. Airstrikes, Afghan Forces Blunt Islamic State Advances. *The Wall Street Journal*. Tilgjengelig fra <http://www.wsj.com/articles/u-s-airstrikes-afghan-forces-blunt-islamic-state-advances-1468188987> [lastet ned 23. september 2016]

- Mansfield, D. (2016, februar). *The Devils is in the Details: Nangarhar's Continued Decline into Insecurity, Violence and Widespread Drug Production*. London: Afghanistan Research and Evaluation Unit. Tilgjengelig fra <http://www.areu.org.af/Uploads/EditionPdfs/1602E%20The%20Devil%20is%20in%20the%20Details%20Nangarhar%20continued%20decline%20into%20insurgency.pdf> [lastet ned 28. september 2016]
- Martinez, L. (2016, 12. august). Top ISIS Leader in Afghanistan Killed in US Airstrike. *ABC News*. Tilgjengelig fra <http://abcnews.go.com/International/top-isis-leader-afghanistan-killed-us-airstrike/story?id=41338629> [lastet ned 23. september 2016]
- Mashal, M. (2016, 11. september). Afghan Police Chief is Killed as He Tries to Turn Tide against Taliban. *The New York Times*. Tilgjengelig fra <http://www.nytimes.com/2016/09/12/world/middleeast/afghan-police-chief-is-killed-as-he-tries-to-turn-tide-against-taliban.html> [lastet ned 19. september 2016]
- MRRD, dvs. Ministry of Rural Rehabilitation and Development (u.å.). *Nangarhar Provincial Profile*. Tilgjengelig fra <http://www.mrrd-nabdp.org/attachments/article/244/Nangarhar%20Provincial%20Profile.pdf> [lastet ned 10. oktober 2016]
- OCHA, dvs. Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (2014, januar). *Afghanistan Administrative Divisions*. Kabul: OCHA. Tilgjengelig fra https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/afg_administrative_divisions_201401JAN02_A0_low_res.pdf [lastet ned 10. oktober 2016]
- OCHA (2015). *Afghanistan population estimate for 2015*. Kabul: OCHA. Tilgjengelig fra https://www.humanitarianresponse.info/en/system/files/documents/files/afg_m_population_aug2015_a3.pdf [lastet ned 10. oktober 2016]
- OCHA (2016a, 11. juli). *IDP Coordination Meeting minutes (Draft) Eastern Region – Jalalabad*. Kabul: OCHA. Tilgjengelig fra https://www.humanitarianresponse.info/en/system/files/documents/files/idptf_operational_agencies_meeting_draft_minutes_-_11_july.pdf [lastet ned 23. september 2016]
- OCHA (2016b, 7. september). *Afghanistan Flash Appeal: One Million on the Move*. Kabul: OCHA. Tilgjengelig fra https://www.humanitarianresponse.info/en/system/files/documents/files/afg_2016_flash_appeal_0.pdf [lastet ned 25. september 2016]
- OCHA (2016c, 18. september). *Afghanistan: Conflict Induced Displacements (as of 18 September 2016)*. Kabul: OCHA. Tilgjengelig fra <https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/afghanistan/idps> [lastet ned 19. september 2016]

Dette er et interaktivt kart. Landinfo hentet ut informasjon per 18. september 2016.

- Office of the Chief Executive (2016, 17. juli). *The Chief Executive: The situation in Nangarhar will be changed soon*. Kabul: Islamic Republic of Afghanistan. Tilgjengelig fra <http://ceo.gov.af/en/news/the-chief-executive-the-situation-of-nangarhar-will-be-changed-soon-jul-14-2016> [lastet ned 19. september 2016]
- Osman, B. (2016a, 27 juli). *The Islamic State in 'Khorasan': How it began and where it stands now in Nangarhar*. Kabul: Afghanistan Analysts Network. Tilgjengelig fra <https://www.afghanistan-analysts.org/the-islamic-state-in-khorasan-how-it-began-and-where-it-stands-now-in-nangarhar/> [Lastet ned 20. september 2016]
- Osman, B. (2016b, 27. september). *Decent into caos: Why did Nangarhar tur into an IS hub?* Kabul: Afghanistan Analysts Network. Tilgjengelig fra <https://www.afghanistan-analysts.org/descent-into-chaos-why-did-nangarhar-turn-into-an-is-hub/> [lastet ned 28. september 2016]

- Pajhwok (2016a, 28. mars). Chief Justice's father kidnapped in Jalalabad. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/03/28/chief-justice%E2%80%99s-father-kidnapped-jalalabad> [lastet ned 15. september 2016]
- Pajhwok (2016b, 30. april). Taliban's deputy district chief among 8 held in Nangarhar. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/04/30/taliban%E2%80%99s-deputy-district-chief-among-8-held-nangrahar> [lastet ned 20. september 2016]
- Pajhwok (2016c, 9. mai). Why Daesh chose Achin districts as its base in Afghanistan. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/05/09/why-daesh-chose-achin-district-its-base-afghanistan> [lastet ned 19. september 2016]
- Pajhwok (2016d, 14. juli). HR violations, civilian displacements in east worries AIHRC. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/07/14/hr-violations-civilian-displacement-east-worries-aihrc-video> [lastet ned 19. september 2016]
- Pajhwok (2016e, 26. juli). Large Islamic State centre seized in Nangarhar. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/07/26/large-islamic-state-centre-seized-nangarhar> [lastet ned 23. september 2016]
- Pajhwok (2016f, 27. juli). Daesh bomb making expert held in Nangarhar raid. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/07/27/daesh-bomb-making-expert-held-nangarhar-raid> [lastet ned 23. september 2016]
- Pajhwok (2016g, 3. august). After Kot, Haska Mena being cleared of Daesh. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/08/03/after-kot-haska-mena-being-cleared-daesh-militants> [lastet ned 19. september 2016]
- Pajhwok (2016h, 20. august). Security forces, Taliban claim control of Hesarak. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/08/20/security-forces-taliban-claim-control-hesarak> [lastet ned 19. september 2016]
- Pajhwok (2016i, 23. august). 24 Daesh, Taliban fighters eliminated in Nangarhar. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/08/23/24-daesh-taliban-fighters-eliminated-nangarhar> [lastet ned 19. september 2016]
- Pajhwok (2016j, 3. september). Fall of Hesarak may impinge on Kabul, Nangarhar security. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/09/03/fall-hesarak-may-impinge-kabul-nangarhar-security> [lastet ned 19. september 2016]
- Pajhwok (2016k, 7. september). 15 rebels killed in Nangarhar's Hesarak, Taliban deny. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/09/07/15-rebels-killed-nangarhar%E2%80%99s-hesarak-taliban-deny> [lastet ned 19. september 2016]
- RFE/RL (2016, 25. juni). Dozens of suspected IS militants killed in Afghanistan. *Radio Free Europe/Radio Liberty*. Tilgjengelig fra <http://www.rferl.org/content/afghanistan-islamic-state-militants-killed/27820510.html> [lastet ned 19. september 2016]
- RSF, dvs. Reporters sans Frontieres (2016, 24. august). RSF urges Afghan authorities to protect journalists in war zones. *RSF*. Tilgjengelig via Ecolnet: http://www.ecoi.net/local_link/329028/456451_en.html [lastet ned 23. september 2016]
- Saboori, G. (2016, 30. januar). RTA journalist gunned down in Nangarhar. *TOLONews*. Tilgjengelig fra <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/23541-rta-journalist-gunned-down-in-nangarhar> [lastet ned 19. september 2016]
- Sherzad, R. (2016a, 13. januar). Islamic State claims suicide attack on Pakistani consulate in Afghan city. *Reuters*. Tilgjengelig fra <http://www.reuters.com/article/us-afghanistan-blast-battle-idUSKCN0UR0HU20160113> [lastet ned 15. september 2016]
- Sherzad, R. (2016b, 11. april). Bus bombings kill at least 14 in Afghanistan: officials. *Reuters*. Tilgjengelig fra <http://www.reuters.com/article/us-afghanistan-blast-idUSKCN0X80PX> [lastet ned 19. september 2016]

- SIGAR, dvs. Special Inspector General for Afghanistan Reconstruction (2016, 30 juli). *Quarterly report to the United State Congress*. Arlington, VA: SIGAR. Tilgjengelig fra <https://www.sigar.mil/pdf/quarterlyreports/2016-07-30qr.pdf> [lastet ned 22. september 2016]
- Stars and Stripes (2016, 14. juli). US drone destroys Islamic State radio station in Afghanistan. *Stars and Stripes*. Tilgjengelig fra <http://www.stripes.com/news/us-drone-destroys-islamic-state-radio-station-in-afghanistan-1.419005> [lastet ned 19. september 2016]
- Sultan, A. (2016, 2 juli). Bystander killed, injures in attack on commander in eastern Afghanistan. *Reuters*. Tilgjengelig fra <http://www.reuters.com/article/us-afghanistan-attack-idUSKCN0Z10C3> [lastet ned 15. september 2016]
- TOLONews (2016a, 1. juli). Hesarak District on verge of falling to Taliban: Sources. *TOLONews*. Tilgjengelig fra <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/26047-hesarak-district-on-verge-of-falling-to-taliban-sources> [lastet ned 23. september 2016]
- TOLONews (2016b, 14. juli). Daesh Radio Destroyed in Nangarhar, 12 Insurgents Killed. *TOLONews*. Tilgjengelig fra <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/26237-daesh-radio-destroyed-in-nangarhar-12-insurgents-killed> [lastet ned 19. september 2016]
- UN Secretary-General (2016a, 10. juni). *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*. New York: UN General Assembly. Tilgjengelig fra <http://unama.unmissions.org/sites/default/files/n1616020.pdf> [lastet ned 20. september 2016]
- UN Secretary-General (2016b, 7. september). *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*. New York: UN General Assembly. Tilgjengelig fra <http://unama.unmissions.org/sites/default/files/sg-report-7sept2016.pdf> [lastet ned 20. september 2016]
- UNAMA & OHCHR (2016, juli). *Afghanistan – Midyear report 2016 – Protection of civilians in armed conflict*. Kabul: UNAMA & UNHCHR. Tilgjengelig fra http://unama.unmissions.org/sites/default/files/protection_of_civilians_in_armed_conflict_mid_year_report_2016_final_rev.1-9sept.pdf [lastet ned 15. september 2016]
- UNAMA (2016, 29. september). *UNAMA condemns killings of at least 15 civilians in airstrike*. Kabul: UNAMA. Tilgjengelig fra <http://unama.unmissions.org/unama-condemns-killing-least-15-civilians-airstrike> [lastet ned 3. oktober 2016]
- USIP, dvs. United State Institute for Peace (2016, 13. januar). *The Forced Return of Afghan Refugees and Implications for Stability*. Washington, DC: USIP. Tilgjengelig fra <http://www.usip.org/publications/2016/01/13/the-forced-return-of-afghan-refugees-and-implications-stability> [lastet ned 23. september 2016]
- Yad, Z. (2016, 24 juni). Daesh militants conduct group attacks in Nangarhar. *TOLONews*. Tilgjengelig fra <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/25946-daesh-militants-conduct-group-attacks-in-nangarhar> [lastet ned 19. september 2016]
- Zarifi, Y. (2016, 19. september). Hesarak security improves after military operation. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2016/09/19/hesarak-security-improves-after-military-operation> [lastet ned 23. september 2016]

Muntlige kilder

- Diplomatkilde i Kabul. E-post 31. juli, 30. og 31. august 2016.
- FN-organisasjon i Kabul. Samtale 19. april 2016.
- Internasjonal bistandsarbeider. Samtale i Oslo 20. september 2016.
- Internasjonal journalist. Samtale i Oslo 21. september 2016.
- Internasjonal kilde. Samtale i Kabul 17. april 2016 og e-postkorrespondanse januar–september 2016.
- Lokal journalist. Samtale i Kabul 17. april 2016.

- Nasjonal tenketank. Samtale i Kabul 20. april 2016.
- Osman, Borhan. E-post 15. oktober 2016
- Seminar i Oslo 20. september 2016. Afghanistan – From Lessons Learned to Decision Making.
- Utviklingsarbeider. Skypesamtale 21. september 2016.